

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ПРОЕКТ

**ПЛАН УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ ПОСЛУГИ
ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ**

Скалатська об'єднана територіальна громада

Підготовлено:

Вячеслав Третяк, консультант

Програми DOBRE ГлобалКом'юнітіз

серпень 2018

Сторінка

Звернення голови об'єднаної територіальної громади	3
Скорочення.....	4
Склад робочої групи	5
Вступ.....	6
Загальна інформація про поводження з твердими побутовими відходами у Скалатській об'єднаній територіальній громаді.....	7
Процедури та методологія.....	8
Частина 1. Базоведослідження	9
Законодавча база та адміністрування послуги	9
Збір та утилізація муніципальних твердих відходів	10
Полігон ТПВ... ..	13
Фінансовідані	14
Розрахунок тарифу та вартості послуги.....	15
Доходи та витрати комунального підприємства Скалатської ОТГ.....	16
Перспективи сортування та вторинної переробки.....	17
Участь громадян.....	17
SWOT аналіз.....	18
Частина 2. Програма управління твердими відходами та визначення стратегічних напрямів і цілей	19
Частина 3. Визначення проблем, оперативні завдання та проекти	20
Визначення проблем.	20
Вибір критеріїв та пріоритетних завдань (проектів)	21
Частина 4. План дій	22
Таблиця плану дій	22
Якісні Результати та Індикатори.....	26
Частина 5. Моніторинг та оцінка	29
Список додатків	
Додаток 1 - Карти проектів (довго-, середньо-, короткострокові проекти)	
Додаток 2 - План експлуатації та технічного обслуговування	
<ul style="list-style-type: none">• Постанови/Проект (затверджується окремо)• Стандартні оперативні процедури (затверджується окремо)	
Додаток 3 – Маршрут збору та схема розташування майданчиків для сортування сміття	
Додаток 4 – Комунікаційний план освітньої кампанії (буде підготовлений DOBRE та ухвалений місцевою радою)	

Проблема твердих побутових відходів є пріоритетною для Скалатської ОТГ. Адже побутове сміття - це змішані разом різні корисні речі і предмети з некорисними. Ця суміш несе загрозу людям і навколишньому середовищу. Тверді побутові відходи мають різноманітний склад. Сміття, що утворюється в житловій забудові, містить харчові відходи, скло, метал, пластмаси, старе взуття, ганчір'я, кімнатне сміття, макулатуру, відходи профілактичного ремонту, попіл, шлак, дворове сміття, опале листя, гілки дерев.

На території Скалатської ОТГ , яка охоплює 16 населених пунктів та займає площу 224 км.кв., збиранням та вивезенням сміття займається комунальне підприємство МКП «Комунальник». Особливо гостро перед комунальною службою виникає проблема роздільного способу збирання сміття з появою у вжитку пет-пляшок, пластикової тари, целофанових і поліетиленових пакетів, які літають по місту, а в землі зберігаються до 1000 років.

Саме тому, за підтримки програми ДОБРЕ, мешканці Скалатської ОТГ вирішили працювати у напрямку покращення послуги поводження з твердими побутовими відходами та впровадження роздільного способу збирання сміття в Скалатській ОТГ.

Наслідком реалізації проекту стане запровадження роздільного збирання сміття з метою подальшої його переробки як вторинної сировини, зменшення обсягів відходів та зменшення забруднення території Скалатської громади. Все це дозволить зменшити шкідливий вплив на навколишнє середовище та здоров'я людей через широке залучення населення та об'єднань громадян до цієї роботи, а також покращити екологічний стан громади.

Мешканці громади матимуть можливість пити чисту воду, дихати свіжим повітрям та споживати екологічно чисті продукти. Зробимо нашу громаду екологічно чистою та відповідальною!

Міський голова Скалатської ОТГ

Петро Савончак

Скорочення

USAID – Агентство США з міжнародного розвитку

ОТГ – об'єднана територіальна громада

ТПВ– тверді побутові відходи

SWOT – переваги, недоліки, можливості, загрози

DOBRE – Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність»

РГ – робоча група

МКП – мале комунальне підприємство

**Склад робочої групи
з розроблення плану удосконалення надання послуги поводження з твердими побутовими відходами в Скалатській об'єднаній територіальній громаді**

1. Савончак Петро Васильович – міський голова Скалатської ОТГ;
2. Ярмолик Степан Тадейович – начальник МКП «Комунальник»;
3. Китай Михайло Ігорович – керівник відділу ЖКГ міської ради;
4. Савончак Галина Богданівна – спеціаліст економічного відділу;
5. Мокрій Ірина Степанівна – спеціаліст відділу ЖКГ міської ради;
6. Магмет Софія Михайлівна – секретар ради ОТГ;
7. Суховецький Володимир Володимирович – голова ГО «СКАЛАТ»;
8. Хрущ Андрій Степанович – староста с. Новосілка;
9. Качор Микола Павлович – депутат міської ради, голова комісії з питань житлово-комунального господарства та комунальної власності, промисловості, підприємництва, транспорту, зв'язку та сфери послуг;
10. Гирон Михайло Романович – депутат міської ради, голова комісії міської ради з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку;
11. Попівчак Марія Михайлівна – староста с. Остап'є;
12. Левицька Марія Василівна – керівник земельного відділу;
13. Щербивок Ігор Іванович – староста с. Городниця;
14. Лабатюк Богдан Дмитрович – староста с. Зарубинці;
15. Зимак Зеновій Михайлович – староста с. Магдаліївка, с. Теклівка, с. Митниця;
16. Барановська Марія Михайлівна – староста с. Колодіївка, с. Панасівка;
17. Дронга Олег Павлович – староста с. Поділля, с. Хоптянка;
18. Дунас Галина Іванівна – староста с. Старий Скалат;
19. Валійон Оксана Григорівна – староста с. Криве, с. Поплави.

Вступ

План удосконалення надання послуги поводження з твердими побутовими відходами в Скалатській ОТГ розроблений за підтримки Агентства міжнародного розвитку США за участю «Global Communities» за програмою ДОБРЕ «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність».

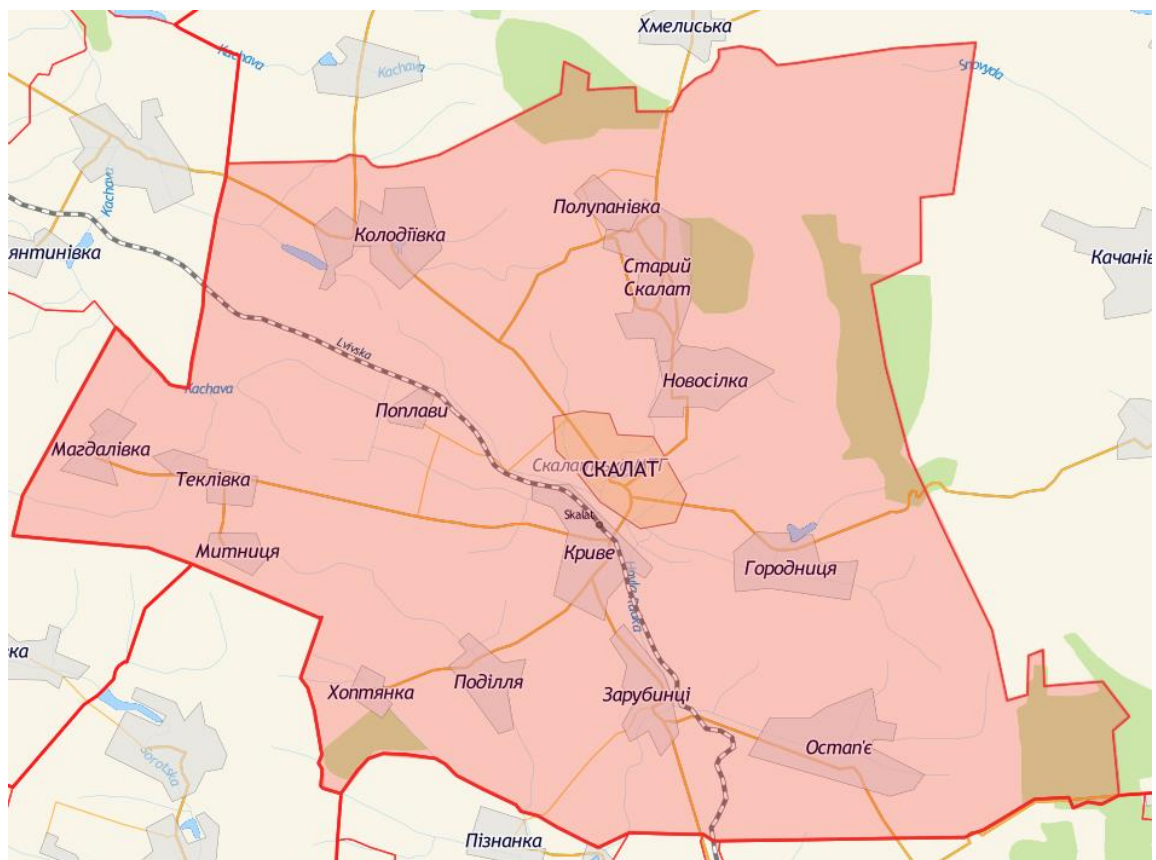
Послуга «Поводження з твердими побутовими відходами» була обрана завдяки широкій участі громадян у результаті спільних зустрічей та опитування населення. Експерти ДОБРЕ спільно з органами ОТГ провели загальні збори жителів по усіх населених пунктах Скалатської ОТГ. Крім того, було проведено опитування для визначення пріоритету послуг. Послуга «Поводження з твердими побутовими відходами» вважається найбільш актуальною для більшості населення громади.

Загальна інформація про Скалатську об'єднану територіальну громаду

Скалатська територіальна громада була утворена 14 липня 2015 року внаслідок об'єднання десятих сільських рад: Городницька сільська рада; Подільська сільська рада; Кривенська сільська рада; Колодіївська сільська рада, якій підпорядковується село Панасівка; Староскалатська сільська рада; Новосілківська сільська рада; Магдалівська сільська рада, якій підпорядковуються села Телківка, Митниця; Полупанівська сільська рада; Остап'ївська сільська рада; Зарубинецька сільська рада.

Об'єднана територіальна громада Скалат розташована в Підволочиському районі Тернопільської області. Об'єднана громада включає 16 населених пунктів: місто Скалат, село Городниця; село Зарубинці; село Поділля; село Криве; село Колодіївка; село Панасівка; село Старий Скалат; село Новосілка; село Магдалівка; село Теклівка; село Митниця; село Полупанівка; село Поплави; село Остап'є; село Хоптянка.

Територія громади округлої форми площею 224 км². Місто Скалат знаходиться в центрі громади. У безпосередній близькості від нього розташовані чотири населені пункти: Городниця, Новосілка, Полупанівка, Криве (3 км), а найдаліший населений пункт—Остап'є (11 км). Населення –14366 осіб.

Джерело: <http://atu.minregion.gov.ua>

Процедури та методологія

Стратегічний план управління відходами Скалатської територіальної громади був розроблений на основі вивчення академічної та практичної літератури, існуючих публікацій, досвіду GlobalCommunitiestа інших міжнародних консультантів.

Методологія ґрунтується на партисипативному принципі залучення громадськості та консультацій із громадянами на всіх стадіях процесу розробки Плану. До робочої групи входять представники від населених пунктів ОТГ, депутатського корпусу та громадськості, щоб гарантувати рівну участь всіх суб'єктів ОТГ.

Стратегічний план відповідає українському законодавству та знанням досвідчених фахівців. План розробляється за допомогою інтерактивних обговорень, що проводяться під час засідань робочої групи. Нижче наведено список тем, обговорених під час цих засідань.

Таблиця 1. Тематичні зустрічі з членами Робочої групи з питань Плану удосконалення надання послуги поводження з твердимипобутовими відходами

№	Опис діяльності	Учасники
1	Короткий виклад проекту та діяльності.Визначення основної проблеми впровадження послуги. Участь у виявленні поточних проблем із твердими побутовими відходами в ОТГ з чотирьох основних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова база та управління збором твердих побутових відходів; 2. Збір та утилізація твердих відходів; 3. Фінансова стабільність надання послуг; 4. Обізнаність та участь громадськості; 5. Сортування муніципальних твердих побутових відходів. SWOT аналіз обраної послуги.	Голова ОТГ та члени робочої групи
2	Визначення стратегічних цілей для кожної проблемної сфери. Визначення стратегії управління твердими побутовими відходами.	Робоча група
3	Визначення завдань та проектів.	Робоча група
4	Розробка плану моніторингу та оцінки. Визначення індикаторів результативності.	Робоча група
5	Обговорення та затвердження плану покращення послуги з управління твердими побутовими відходами.	Робоча група
6	Обговорення з робочою групою шляхів комунікації з громадянами, а також запровадження моніторингу Плану покращення надання послуги.	Робоча група

Частина 1. Базове дослідження

Правова база та адміністрування послуги

Чинна законодавча база щодо управління твердими побутовими відходами дозволяє організувати та ефективно надавати послуги з централізованого збору та утилізації твердих побутових відходів. Україна взяла на себе зобов'язання поступової адаптації законодавства до стандартів Європейського Союзу. Основні законодавчі акти з цього питання включають:

- Закон України «Про відходи» - є основним законодавчим актом щодо управління відходами в Україні. Закон визначає основні правові, організаційні та економічні засади запобігання та зменшення викидів відходів.
- Закон України «Про житлово-комунальні послуги» визначає основні принципи господарсько-організаційних процедур забезпечення та споживання житлово-комунальних послуг серед виробників, постачальників послуг та споживачів.
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає обсяг повноважень органів місцевого самоврядування.
- Національна стратегія управління відходами до 2030 року.

Відповідно до поправок до Закону «Про відходи» (стаття 32 «Заходи щодо мінімізації та запобігання негативного впливу відходів»), з 1 січня 2018 року забороняється утилізація неперероблених відходів.

Для виконання вищезгаданих законів Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Про затвердження правил надання послуг з вивезення відходів», Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про адаптацію роздільного збору муніципальних твердих відходів».

Скалатська міська рада не приймала будь-яких нормативних актів щодо управління твердими побутовими відходами, зокрема схему санітарної очистки та правила надання послуг. Хоча в ОТГ застосовується національне законодавство щодо надання послуг з управління твердими побутовими відходами.

Місцевий постачальник послуг не укладав договорів з клієнтами, відповідно до зразку, розробленому Кабінетом Міністрів.

В Скалатській ОТГ комунальні послуги по вивозу сміття надає мале комунальне підприємство «Комунальник», зареєстроване 16.05.2002 р, засновником якого є міська рада. Мале комунальне підприємство «Комунальник» фінансується з місцевого бюджету. У МКП "Комунальник" працюють 16 осіб, відповідальних за водопостачання, чищення, снігоприбирання, вивезення сміття та вуличне освітлення.

Для розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів Скалатської міської ради, об'єднаної територіальної громади затверджено «Програму розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів Скалатської міської ради, об'єднаної територіальної громади на 2018 рік» (рішення сесії міської ради №975 від 21.12.2017 року). Відповідно до програми на вивезення вуличного змету передбачено 140 тис.грн на 2018 рік.

Мале комунальне підприємство «Комунальник» надає послуги з вивезення та утилізації ТПВ жителям чотирьох населених пунктів: м.Скалат, сіл: Новосілка, Старий Скалат, Полупанівка.

Збір та утилізація муніципальних твердих відходів

Таблиця 2. Населення Скалатської ОТГ

Назва населеного пункту		Населення		Загальна чисельність населення
		№ Багатоквартирні будинки/квартири	№ Приватні будинки/Домогосподарства	
1	Скалат, центр ОТГ	5 / 88	1398	4192
2	Остап'є	-	549	1598
3	Новосілка	-	431	1408
4	Старий Скалат	-	376	1229
5	Городниця	-	337	1027
6	Колодівка	2 / 16	329	989
7	Криве	-	233	709
8	Магдалівка	-	217	602
9	Полупанівка	-	204	722
10	Поділля	-	190	458
11	Зарубинці	-	155	460
12	Панасівка	-	127	383
13	Теклівка	-	87	207
14	Хоптянка	-	83	126
15	Митниця	-	71	170
16	Поплави	--	48	86
Загалом		7 / 104	4835	14366

*Кількість населення, що проживає в квартирах 248, що складає 1,72% від загальної кількості населення.

На території Скалатської ОТГ відсутні контейнери для збирання твердих побутових відходів, та, відповідно, відсутні контейнерні майданчики. Наявні 12 шт саморобних контейнерів для збору пластикових пляшок (9шт - в м.Скалат, 2шт – с.Криве, 1шт – Старий Скалат). Збір та вивіз сміття про водиться переважно в мішках або одноразових пакетах для сміття.

Крім того в м. Скалат встановлені урни для сміття в загальній кількості 30 шт (20 шт на 10 л. та 10 шт на 20л.).

Покриття Послугою

49,8% від загальної кількості населення (з них 1,72% проживає в багатоквартних будинках)отримає послугу від комунального підприємства, при цьому постачальником послуг не укладено договорів з клієнтами

МКП «Комунальник» зробило розрахунки виходячи з практики вивезення сміття з домогосподарств: 4835 домогосподарств * від 1,65 м³ до 2,0 м³ домогосподарство накопичує сміття за рік = від 8000 м³ до 9670 м³ за рік орієнтовно накопичується сміття.

Дослідження складу відходів не проводилося. Однак експерти DOBRE провели приблизну оцінку накопичення відходів у кілограмах та м³ на людину на день. Використані основні приблизні дані: D (щільність) = 225 кг / м³, M (кількість ТПВ)= 0,41 кг/особа/день.

Відходи збираються з територій домогосподарств та юридичних осіб по м.Скалату – один раз на тиждень, по селам Новосілка, Старий Скалат та Полупанівка–один раз на два тижні.

Частота збирання ТПВ

м. Скалат – 1^{ша}, 2^{га}, 3^{тя} та 4^{та} п'ятниця кожного місяця;
с. Новосілка – 1^й та 3^й п'ятниця кожного місяця;
с. Старий Скалат та Полупанівка – 1^{ша} та 3^{тя} субота кожного місяця.

Таблиця 3. Перелік обладнання та техніки КП

Техніка, устаткування та обладнання	Специфікація	Кількість
Автомобіль самоскид, рік випуску 1982р.	ГАЗ-53	1
Автомобіль АС, рік випуску 1983р.	ГАЗ-53	1
Мікроавтобус, рік випуску 1993р.	Мерседес бенс 410	1
Трактор, рік випуску 2016р.	МТЗ-892	1
Трактор, рік випуску 2016р.	МТЗ-320,4	1
Автогрейдер, рік випуску 2017р.	BGD-140	1
Вертикальний прес для пресування пластику і паперу, рік випуску 2017р.	RTV-4	1
Бензопили	штіль та фореста	4
Мотокоси	штіль та фореста	6
Мотоблок з навісним обладнанням	Кентавр	1
Причіп	ПТС2-4 двохосний	1
Причіп	ПТС2,5	1

МКП «Комунальник» не має власних майстерень, гаражів. На даний час на території міської ради розпочалося будівництво гаражів під комунальну техніку та в підвальному приміщенні міської ради облаштовано приміщення для працівників комунального підприємства.

Полігон ТПВ

Сміття з території громади вивозиться на міське сміттєзвалище, яке паспортизовано реєстраційний номер №13-2 від 10.10.2011 року, знаходиться в м.Скалат, Скалатської ОТГ (за межами населеного пункту) на відстані 0,5 км. від м. Скалат. Рік початку експлуатації 2005 рік. Розрахунковий термін експлуатації 15 років.

Майновий комплекс міського сміттєзвалища рішенням сесії міської ради №202 від 07.10.2011 року був переданий в оренду на 49 років ТОВ «Капітал-ПАРС» для обслуговування комплексу сміттєзвалища. Але рішенням сесії міської ради №540 від 03.04.2013 року вирішено відмовитись від послуг ТОВ «Капітал-ПАРС» у питанні вивезення сміття та обов'язки по вивезенню сміття доручено виконувати МКП «Комунальник». ТОВ «Капітал-ПАРС» не перешкоджає МКП «Комунальник» у захороненні відходів на міському сміттєзвалищі.

В планах налагодити співпрацю з двома сусідніми ОТГ Підволочиською, Гримайлівською для розробки спільної системи вивезення та утилізації сміття та вивчити питання сучасного облаштування сміттєзвалища.

Внаслідок недостатньої обізнаності громадськості та комунікаційної кампанії в більшості населених пунктів (Городниця, Зарубинці, Поділля, Криве, Колодіївка, Панасівка, Магдалівка, Теклівка, Митниця, Поплави, Остап'є, Хоптянка) існують незаконні сміттєзвалища. В деяких з них є рішення сесій сільських рад про відведення земельних ділянок під сміттєзвалища, але вони не паспортизовані. Крім екологічних проблем нелегальні сміттєзвалища породжують «звичку» викидати сміття в лісах, річках та накопичення сміття в місцях незаконного вивезення. На вказані території не поширюються послуги з утилізації, а громадяни, що їх використовують, не сплачують за викид відходів.

Фінансові дані

Тарифи на вивезення твердих побутових відходів на території громади не затверджені. Оплата за вивезення збирається у формі самооподаткування населення і становить 5 грн. з господарства в тиждень. Збір оплати здійснюється шляхом збору платежів та проводиться через відділення банку.

Міжпостачальником послуг з вивезення сміття і населення укладено – 0 угод (0,00%), приватними підприємцями укладено – 0 угод (0,00%), юридичними особами укладено – 0 угод (0,00%). Вивезення сміття фінансуються в межах затвердженої програми «Програма розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів Скалатської міської ради, об'єднаної територіальної громади на 2018 рік». Оплата за вивезення ТПВ здійснюється з бюджету ОТГ.

Офіційно згідно угод відсоток сплати за послуги з вивозу та утилізації ТПВ населенням громади складає 0,00%. Розрахунок тарифів на послугу вивезення та утилізації ТПВ регулюється національним законодавством.

Згідно Закону України «Про житлово-комунальні послуги»

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1875-15> вартість послуги з вивезення ТПВ визначена як множина тарифу та норми накопичення, стаття 32.

Норма накопичення твердих побутових відходів визначається згідно наказу Міністерства житлово-комунального господарства N259 30.07.10 <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0871-10/print1475149216048648>. Розрахунок та затвердження норм накопичення ТПВ є відповідальністю органів місцевого самоврядування.

розраховується згідно постанови Кабінету Міністрів України N1010 26.07.06 zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2006-п/. Виконавець послуги з вивезення ТПВ проводить розрахунок тарифу та подає його на затвердження органу місцевого самоврядування. ОМС перевіряє та затверджує тариф. Розрахунок тарифу проводиться в метрах кубічних або тонах (за наявності вагового обладнання на полігоні ТПВ).

Згідно «Правил надання послуг з вивезення побутових відходів», що затверджені постановою КМУ N1070 10.12.08 <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1070-2008-%D0%> місцева влада до затвердження норм накопичення може застосовувати мінімальні норми, зазначені в постанові. Для багатоквартирних і приватних будинків мінімальна затверджена норма на 1 людину/день – 0.77 кг або 3.56 літри.

Договори на вивезення ТПВ

Загальна кількість контрактів з КП– 0 (не заключалися).

МКП «Комунальник» придбалоу 2017 році пристрій для пресування пластику та паперу. Виконавець послуги проводив один раз спробу сортування та пресування пластику на своїй технічній базі. Підприємство не продає відсортований пластик та папір.

Таблиця 4. Кількість контрактів зі збору ТПВ

	Назва населеного пункту	№ контрактів	№ приватних будинків	% охоплення послугою ТПВ
1	Скалат, центр ОТГ	-	-	100%
2	Остап'є	-	-	
3	Новосілка	-	-	100%
4	СтарийСкалат	-	-	100%
5	Городниця	-	-	
6	Колодіївка	-	-	
7	Криве	-	-	
8	Магдалівка	-	-	
9	Полупанівка	-	-	100%
10	Поділля	-	-	
11	Зарубинці	-	-	
12	Панасівка	-	-	
13	Теклівка	-	-	
14	Хоптянка	-	-	
15	Митниця	-	-	
16	Поплави	-	-	
Загалом		-	-	49,8%

Розрахунок Тарифів та Вартості Послуги

Розрахунок тарифів МКП «Комунальник» не проводився. Членами РГ прийнято рішення провести такі розрахунки, як один із проектів Плану удосконалення послуги.

Доходи та витрати комунального підприємства Скалатської ОТГ

Нижче наведена таблиця доходів та витрат Скалатського комунального підприємства у період з 2015 по 2017 роки.

Таблиця 5. Витрати та доходи МКП «Комунальник»

Доходи	2015	2016	2017
Від жителів	224,8	205,9	284,8
Від муніципальних установ	58,5	60,6	85,8
Всього доходів (тис. грн.)	283,3	266,5	370,6
Витрати			
Дизельне паливо	25,1	64,3	210
Ремонт обладнання	8,9	13,1	15,6
Заробітна плата основного персоналу (водія, вантажника)	19,5	32,2	72,6
Екологічний податок	1,7	2,0	2,4
ПДВ	9,0	-	-
Організація майданчика для сортування твердих побутових відходів	-	-	-
Місце утилізації для екологічного звалища	-	-	-
Всього витрат (у тисячах гривень)	64,2	111,6	300,6

Наведені цифри показують, що доходи комунального підприємства збільшилися в 1,39 рази у 2017 році на суму 104,1 тис.грн(з 266,5 тис.грн у 2016 роком до 370,6 тис.грн у 2017 році, дохідзбільшився на 39,06%). З іншого боку, витрати виросли на 47,4тис. грн. у 2016 році (з 64,2 тис. гривень у 2015 році до 111,6 тис. гривень у 2016 році)та зросли ще в 2,69 рази у 2017 році (з 111,6 тис. гривень у 2016 році до 300,6 тис. гривень у 2017 році).

Усі платежі від усіх клієнтів надходять безпосередньо до комунального підприємства, яке має окремий банківський рахунок як самостійна юридична особа.

Перспективи сортування та вторинної переробки

Відповідно доопитування, проведеного з основними учасниками та громадянами, органічні відходи використовуються для побутових потреб, годівлі великої рогатої худоби та домашніх тварин або як компост.

Членами РГ обговорено питання сортування ТПВ. Розглядалися декілька варіантів сортування. Один з варіантів – сортування ТПВ населенням у себе на подвір'ях, здаючи відсортовані відходи за встановленим графіком, але даний варіант не був підтриманий. Більш дієвою, на думку членів РГ буде схема, за якою сортування ТПВ буде проводитись на окремо розташованих майданчиках, обладнаних спеціальними контейнерами. Також одним з проектів розглядається можливість будівництва міні- сортувальної лінії.

Участь громадян

Низький рівень надання послуг свідчить про недостатню обізнаність жителів про необхідність укладання договорів на утилізацію відходів, а також їх сортування. Скалатська ОТГ має офіційний веб-сайт для комунікації (<http://skalatska.gromada.org.ua>). Однак, низький рівень користування Інтернетом не дозволяє використовувати ці засоби ефективно. Під час зібрання жителів громади, проведеного експертами DOBRE, жителі громади висловили бажання покращити управління твердими побутовими відходами, включаючи їх сортування. Опитування місцевих жителів довели, що люди готові платити за якісні послуги з управління твердими побутовими відходами.

SWOT аналіз

Робоча група співпрацювала зі співробітниками DOBRE, щоб зрозуміти внутрішній потенціал ОТГ щодо управління твердими відходами та можливі зовнішні впливи. Робоча група продовжувала аналіз поточної ситуації за допомогою SWOT-аналізу, спрямованого на усунення слабких сторін, зміцнення сильних сторін, запобігання загрозам, використання можливостей і, врешті, реалізації цього бачення.

Таблиця 6. Аналіз слабких та сильних сторін, можливостей та загроз (SWOT)

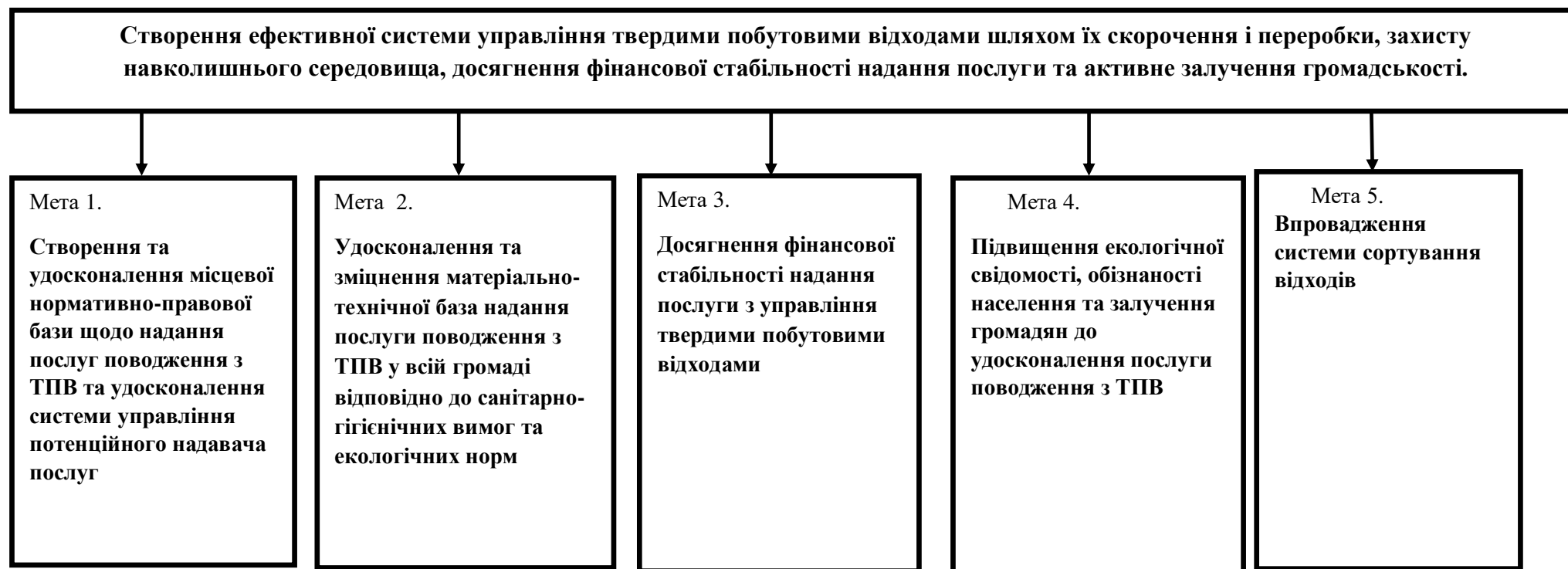
Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - Діюче комунальне підприємство - Підтримка органів місцевого самоврядування - Прийнята програма розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів Скалатської міської ради, об'єднаної територіальної громади на 2018 рік - Організований збір та утилізація ТПВ з 4-х населених пунктів ОТГ - Розвинута мережа сільських доріг - Наявність власного полігону полігону ТПВ на території громади в м.Скалатдля утилізації твердих побутових відходів (нерухоме майно, а саме комплекс знаходиться в оренді на 49 років) - Досвід у реалізації проектів місцевого економічного розвитку та розбудови інфраструктури за рахунок бюджетних коштів та інших джерел - Незначна наповненість відходами полігону ТПВ - Наявність в комунального комунального підприємства спецтехніки (ГАЗ, трактор). 	<ul style="list-style-type: none"> - Низький рівень надання жителям послуги управління ТПВ - Відсутність контейнерних майданчиків та контейнерів для збору ТПВ - Відсутність системи сортування ТПВ на рівні ОТГ - Недостатня освітня робота із жителями щодо поводження з ТПВ - Відсутність затверджених тарифів на збір відходів та норм виробництва відходів - Населення громади не оплачує послугу з вивезення ТПВ та не заключили договори з Комунальним підприємством - Не укладені договори на вивіз ТПВ з юридичними особами - Відсутність укладених договорів на вивіз ТПВ з населенням громади та збір плати за вивіз ТПВ - Недостатня забезпеченість комунального підприємства спецтехнікою (відсутність спеціалізованого автомобіля для вивезення сміття). - Відсутність схеми санітарної очистки території.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Наявність ринку вторсировини на території області та можливості продажу вторинних відходів в області - Доступність програм транскордонного співробітництва - Можливість залучення коштів проектів для організації роздільного збирання та вивозу ТПВ - Місце розташування поблизу районного центру та співробітництво з районними органами влади - Наявність законодавчої бази в державі з поводження з відходами - Можлива співпраця з сусідніми громадами щодо поводження з ТПВ 	<ul style="list-style-type: none"> - Розрахунковий термін закінчення експлуатації міського сміттєзвалища 2020 рік - Можливі судові справи із ТОВ «Капітал-ПАРС» щодо використання майнового комплексу міського сміттєзвалища - Зміни в чинному законодавстві щодо управління твердими відходами - Низький рівень екологічної свідомості населення - Можливий спротив жителів щодо облаштування місць утилізації твердих побутових відходів підвищує ризик інвестиційних проектів щодо управління твердими відходами - Економічна та політична нестабільність в державі. - Нестабільність національної валюти та інфляція - Виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Частина 2. Бачення управління твердими відходами та визначення стратегічних напрямів вдосконалення послуги та цілей

Було проведено спеціальне засідання щодо формулювання відповіді на питання «Де ми хочемо опинитись?». Формулювання бачення включає SWOT аналіз, враховуючи внутрішні та зовнішні чинники. Учасники засідання робочої групи сформулювали бачення послуги управління твердими побутовими відходами в Скалатській ОТГ з допомогою DOBRE. Робоча група провела обговорення напрямів вдосконалення.

Частина 3. Визначення проблем, оперативні цілі та проекти

Визначення проблем

П'ять напрямків пріоретизації проблем

Проблеми були трансформовані в оперативні цілі за наступними напрямками:

- Регуляторна база та управління послугою
- Збір та утилізація ТПВ
- Фінансова сталість
- Залучення громадян
- Можливості для сортування та переробки

1. Нормативно-правова база та адміністрування послуги

Вирішення:

- розробка та затвердження схеми санітарної очистки відповідно до вимог, встановлених чинним законодавством;
- розробка та затвердження правил благоустрою території населених пунктів Скалатської ОТГ;
- затвердження норм утворення твердих побутових відходів у Скалатській ОТГ та затвердження тарифів на вивезення твердих побутових відходів;
- вирішення питання щодо використання майнового комплексу міського сміттєзвалища із ТОВ «Капітал-ПАРС»;
- розробка та укладення договорів з мешканцями приватних садиб, багатоквартирних будинків з урахуванням вимог сортування.

2. Збір та утилізація твердих відходів

Вирішення:

- Створення контейнерних майданчиків та встановлення сміттєвих баків у громадських місцях для роздільного збирання твердих побутових відходів з розрахунку по 3 контейнери (скло, папір, пластик) на кожен майданчик. Надання послуги поводження з ТПВ у всій громаді в два етапи: перший етап – облаштування контейнерних майданчиків не менше одного в кожному населеному пункті Скалатської ОТГ, а також запровадження сортування сміття в різні пакети в домогосподарствах; другий етап – збільшення кількості облаштованих контейнерних майданчиків у громадських місцях Скалатської ОТГ;
- придбання спеціалізованої техніки: вантажівки для збору відходів із задньою загрузкою (орієнтовний обсяг 7-10 куб.м.);
- будівництво гаражів для зберігання спецтехніки та ремонт приміщень комунального підприємства;
- ліквідація та прибирання незаконних сміттєзвалищ у населених пунктах. Облаштування майданчика для сортування та пресування відходів.

3. Фінансова стабільність

Вирішення:

- розрахунок економічно-обґрунтованих тарифів на вивезення твердих побутових відходів з урахуванням відстані до населених пунктів громади та диференціації сміття на сортоване і несортоване;
- підготовкодокументаціїщодопродовженнятермінуроботиполігону ТПВ з 2020 року.

4. Обізнаність та залучення громадськості

Вирішення:

- проведенняопитування;
- проведенняінформаційно-роз'яснювальноїроботи по роздільномузбираннюсміття.

5. Перспективи сортування та вторинної переробки

Вирішення:

- вивченнямісцевого ринку переробкивідходів;
- вивченнядоцільностіпридбаннясортувальноїлінії.

Вибір критеріїв та пріоритетність цілей (проектів)

Оскільки план удосконалення послуги є довгостроковим документом, він вимагає попередньої підготовки етапів виконання на основі визначення пріоритетності проектів. Команда DOBRE запропонувала метод ранжування проектів шляхом відкритого голосування членів робочої групи. За підтримки проекту DOBRE вирішено реалізувати проект з придбання спеціалізованої техніки: вантажівки для збору відходів (7-10 м3) із задньою загрузкою.

Метою визначення пріоритетності є визначення важливості проектів та групування їх у довго- середньо- та короткострокові проекти (див. Таблиця 7. Таблиця плану дій).

Частина 4. План дій
Таблиця плану дій

План дій включає визначення пріоритетних завдань, що ґрунтуються на пріоритетності проектів. У таблиці нижче завдання, позначені зеленим, є короткостроковими пріоритетами, завдання, позначені синім, є середньостроковим пріоритетом, а ті, що позначені червоним, є довгостроковими пріоритетами.

Таблиця 7. Таблиця плану дій

Мета 1. Створення та удосконалення місцевої нормативно-правової бази щодо надання послуг поводження з ТПВ та удосконалення системи управління потенційного надавача послуг	Пріоритетність проектів (коротко, середньо та довгострокові)	Мета 2. Удосконалення та зміцнення матеріально-технічної бази надання послуг поводження з ТПВ у всій громаді відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та екологічних норм	Пріоритетність проектів (коротко, середньо та довгострокові)
Завдання 1.1 Розробка Схеми санітарної очистки Скалатської ОТГ	короткостроковий	Завдання 2.1 Євроконтейнери для збору пластику, паперу та скла об'ємом 1,1 м3	короткостроковий
Завдання 1.2 Розроблення та затвердження Правил благоустрою	короткостроковий	Завдання 2.2 Придбання спеціалізованої техніки: вантажівки для збору відходів (7-10 м3) із задньою загрузкою	короткостроковий (пріоритетний за підтримки Програми DOBRE)
Завдання 1.3 Розробка та затвердження норм накопичення відходів на території Скалатської ОТГ	короткостроковий	Завдання 2.3 Будівництво гаражів для зберігання спецтехніки та ремонт приміщень МКП	середньостроковий
Завдання 1.4 Вирішення питання щодо використання майнового комплексу міського сміттєзвалища із ТОВ «Капітал-ПАРС»	короткостроковий	Завдання 2.4 Облаштування майданчика для сортування та пресування відходів	середньостроковий

Завдання 1.5 Розробка та укладання договорів на вивіз ТПВ, що містять вимоги сортування	довгостроковий		
Мета 3. Досягнення фінансової стабільності надання послуги з управління твердими побутовими відходами	Пріоритетність проектів (коротко, середньо та довгострокові)	Мета 4. Підвищення екологічної свідомості, обізнаності населення та залучення громадян до удосконалення послуги поводження з ТПВ	Пріоритетність проектів (коротко, середньо та довгострокові)
Завдання 3.1 Затвердження економічно обґрунтованих тарифів на збір та утилізацію відходів	середньостроковий	Завдання 4.1 Проведення опитування	середньостроковий
Завдання 3.2 Підготовка документації щодо продовження терміну роботи полігону ТПВ з 2020 року.	довгостроковий	Завдання 4.2 Проведення інформаційної кампанії	середньостроковий
Мета 5 Впровадження системи сортування відходів			
Завдання 5.1 Вивчення ринку вторинної переробки відходів	довгостроковий		
Завдання 5.2 Вивчення доцільності придбання сортувальної лінії	довгостроковий		

Таблиця 8. Техніка, обладнання та штат МКП

Назва	Опис		Зараз у використанні або у стадії закупівлі	Потрібно додатково до 2022	Загалом
Техніка та обладнання					
Автомобіль самоскид, рік випуску 1982р.	ГАЗ-53		1	0	1
Автомобіль АС, рік випуску 1983р.	ГАЗ-53		1	0	1
Мікроавтобус, рік випуску 1993р.	Мерседес бенс 410		1	0	1
Трактор, рік випуску 2016р.	МТЗ-892		1	0	1
Трактор, рік випуску 2016р.	МТЗ-320,4		1	0	1
Автогрейдер, рік випуску 2017р.	BGD-140		1	0	1
Вертикальний прес для пресування пластику і паперу, рік випуску 2017р.	RTV-4		1	0	1
Бензопили	штіль та фореста		4	0	4
Мотокоси	штіль та фореста		6	0	6
Мотоблок з навісним обладнанням	Кентавр		1	0	1
Причіп	ПТС2-4 двохосний		1	0	1
Причіп	ПТС2,5		1	0	1
Спец. техніка для вивезення ТПВ	Автомобіль з бункером для пресування, об'єм 7-10 м ³ , заднє завантаження		-	1	1
Контейнери					
Евроконтейнери для збору пластику на майданчиках	Металеві 1,1 м ³		0	27 (перший етап 17)	27
Евроконтейнери для збору скла на майданчиках	Металеві 1,1 м ³		0	27 (перший етап 17)	27
Евроконтейнери для збору паперу на майданчиках	Металеві 1,1 м ³		0	27 (перший етап 17)	27
Штат МКП «Комунальник»					
Начальник			1	0	1
Головний Бухгалтер			1	0	1
Бухгалтер			1	0	1
Касир			1	0	1
Інженер-механік			1	0	1

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Бригадир			2	0	2
Водії тракторів			2	0	2
Водій грейдера			1	0	1
Водій автомобілів			2	1	3
Робітники			4	3	7

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Якісні результати та індикатори

Члени робочої групи обговорили питання ефективності виконання SDIP. Робоча група обговорила стандарти та результати продуктивності.

РЕЗУЛЬТАТИ надання послуг управління твердими відходами	Визначення показників та одиниць виміру	Мета				
		2018	2019	2020	2021	2022
ПОСЛУГИ ЗІ ЗБОРУ ТВЕРДИХ ВІДХОДІВ						
1. Покриття послугою: домогосподарства, що мають доступ та отримують послугу поводження з ТПВ. (*Примітка – охоплено послугою 49,8% домогосподарств, але без оформлення контрактів)	Визначення: Послуги управління твердими відходами надаються більшості районів, відповідно, обслуговується більшість сегментів населення Критерій: Співвідношення всього населення, та населення, яке користується послугами, відсоток	49,8%	55%	60%	65%	70%
2. Якість послуг зі збору твердих відходів	Визначення: Послуги збору твердих відходів надаються відповідно до графіку та у встановлений строк. Критерій: Співвідношення фактично зібраного обсягу та запланованого обсягу твердих відходів	49,8%	55%	60%	65%	70%
Частота збору та утилізації твердих відходів <i>1) Багатоквартирні будинки</i> (*Примітка - по м.Скалату та с.Колодіївка один раз на тиждень).	Визначення: Частота спорожнення та вивезення вмісту сміттєвих баків на сміттєзвалище за період часу Критерій: Кількість разів на день	один раз на на тиждень	один раз на на тижде нь	один раз на на тижде нь	один раз на на тижде нь	один раз на на тижде нь
Частота збору та утилізації твердих відходів <i>2) Приватні будинки</i> (*Примітка - по м.Скалату – один раз на тиждень, по селам Новосілка, Старий Скалат та Полупанівка – один раз на два тижні).	Визначення: Частота спорожнення та вивезення вмісту сміттєвих баків на сміттєзвалище за період часу Критерій: Кількість разів на день	один раз на два тижні (по м.Скалат – один раз на тиждень)	один раз на два тижні по ОТГ	один раз на 10 днів по ОТГ	один раз на 10 днів по ОТГ	один раз на тижде нь по ОТГ

3. Вдоволеність громадян послугами зі збору твердих побутових відходів	Визначення: Стосується опитувань, підвищення кількості мешканців, які задоволені якістю послуги, що надається Критерій: Співвідношення задоволених жителів до загальної кількості жителів, у відсотках	20%	25%	40%	55%	70%
Утилізація та переробка твердих побутових відходів						
4. Обсяг фактично зібраних та утилізованих твердих відходів на сміттєзвалищах порівняно із виробленими твердими відходами	Визначення: Збільшення частки фактично зібраних та утилізованих твердих відходів Критерій: Співвідношення обсягу фактично зібраних та утилізованих на сміттєзвалищі твердих відходів і відходів, що були вироблені і підлягають утилізації, у відсотках	40%	50%	60%	65%	70%
5. Скорочення обсягів твердих побутових відходів	Визначення: Збільшення обсягів відсортованих для вторинної переробки твердих відходів. Критерій: Співвідношення обсягів фактично відсортованих для вторинної переробки твердих відходів та обсягів відходів, що виробляються та підлягають утилізації, у відсотках	-	92%	88%	85%	80%
6. Управління переробкою твердих побутових відходів	Визначення: Збільшення частки фактично перероблених твердих відходів. Критерій: Співвідношення обсягів фактично перероблених твердих відходів та обсягів відходів, що виробляються та підлягають утилізації, у відсотках	-	8%	12%	15%	20%
Фінансова стабільність						
7. Відносне зростання обсягу платежів за надані послуги	Визначення: Збільшення обсягів платежів Критерій: Співвідношення фактично зібраних та потенційних (у разі надання послуг всій громаді) внесків	-	15%	25%	50%	70%
8. Критерій: Фінансова стабільність (рівень покриття витрат)	Визначення: Зниження витрат на надання послуг та збільшення надходжень Критерій: Співвідношення доходів від зібраних платежів та продажів вторинної сировини до загальних витрат на послуги, у відсотках	-	30%	40%	80%	100%

9. Капітальні інвестиції порівняно із загальним бюджетом послуг управління твердими відходами (%).	Визначення: збільшення суми капітальних видатків з бюджету громади на послугу з поводження з ТПВ Одиниця: співвідношення суми капітальних видатків з бюджету громади на послугу з поводження з ТПВ до загальної суми бюджету громади	-	0,2%	0,5%	5%	8%
10. Ефективність збору (%) (або ставки платежу) Отримана сума, поділена на вартість, помножена на 100.	Визначення: відсоток оплати за зібрані сміття Одиниця: Кількість зібраних коштів за вивіз сміття поділена на кількість контрактованого помножене на 100.	-	50	55	60	75
РЕЗУЛЬТАТИ						
Кількість контейнерів для сміття	Визначення: Збільшення кількості смітєвих баків Критерій: Співвідношення об'єму смітєвих баків до обсягу твердих відходів, у відсотках	-	51	65	80	95
Кількість програм охорони здоров'я у громаді.		1	1	2	2	3

Як ми можемо досягти успіху?

Частина 5. Моніторинг та оцінка

Робоча група розробила детальний план дій, який відповідає баченню послуг із переробки твердих побутових відходів та стратегічним цілям і оперативним завданням. План дій складається з проектів, кожен проект має карту проекту, де вказано етапи, заходи, календарний план та відповідальних осіб. Карти проектів містяться в Додатку 1.

Мета 1.

Створення та удосконалення місцевої нормативно-правової бази щодо надання послуг поводження з ТПВ та удосконалення системи управління потенційного надавача послуг

Ціль 1.1

Ціль 1.2

Ціль 1.3

Ціль 1.4

Ціль 1.5

Мета 2.

Удосконалення та зміцнення матеріально-технічної база надання послуги поводження з ТПВ у всій громаді відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та екологічних норм

Ціль 2.1

Ціль 2.2

Ціль 2.3

Ціль 2.4

Мета 3.

Досягнення фінансової стабільності надання послуги з управління твердими побутовими відходами

Ціль 3.1

Ціль 3.2

Мета 4.

Підвищення екологічної свідомості, обізнаності населення та залучення громадян до удосконалення послуги поводження з ТПВ

Ціль 4.1

Ціль 4.2

Мета 5.

Впровадження системи сортування відходів

Ціль 5.1

Ціль 5.2

Як ми можемо досягти успіху?

Показники продуктивності

Робоча група почала з визначення короткострокових **результатів** виконання SDIP. Перелік результатів включає облаштування контейнерних майданчиків та встановлення смітєвих баків у громадських місцях для роздільного збирання твердих побутових відходів з розрахунку по 3 контейнери (скло, папір, пластик) на кожен майданчик.

Надання послуги поводження з ТПВ у всій громаді в два етапи: перший етап – облаштування контейнерних майданчиків не менше одного в кожному населеному пункті Скалатської ОТГ, а також запровадження сортування сміття в різні пакети в домогосподарствах; другий етап – збільшення кількості облаштованих контейнерних майданчиків у громадських місцях Скалатської ОТГ.

Результат	2018	2019	2020	2021	2022
Кількість облаштованих місць для сміття.	-	17	4	3	3
Кількість контейнерів для облаштованих місць (3 контейнери на місце)	-	51	12	9	9

Де ми хочемо опинитись?

Підготовка плану моніторингу та оцінки розпочалась з визначення основних **результатів** вдосконалення управління твердими відходами. Всі результати оцінювалися за допомогою відповідних показників, поточних та запланованих. Члени команди DOBRE та робочої групи обговорили необхідність періодичного перегляду плану під час його виконання.

План моніторингу.

Очікувані результати	Показники	Базові дані	Цілі, які необхідно досягти в 2019 році	Різниця між цілями та показниками	Джерело інформації	Методи збору інформації	Частота	Відповідальний
Домогосподарства, які мають можливість та користуються послугами управління ТПВ відповідно до заключених договорів	Співвідношення усіх домогосподарств та тих, що заключили договори на користування послугами, у відсотках	0%	15%		Реєстрдоговорів про надання послуги з вивозу ТПВ	Аналіз журналу реєстрації договорів	1 раз на квартал	Директор МКП, відділ ЖКГ
Якість послуги зі збору ТПВ	Послуги збору ТПВ надаються відповідно до графіку та у встановлений строк. Співвідношення фактично зібраного обсягу	49,8%	55%		Скалатське МКП	Інформація про заплановану і фактичну кількість	Кожен місяць чи квартал	Директор МКП, відділ ЖКГ

	та запланованого обсягу твердих відходів							
Задоволеність громадян послугою зі збору твердих побутових відходів	Співвідношення задоволених жителів до загальної кількості жителів, у відсотках	В даний час немає інформації			Результати опитування шляхом анкетування	Проведення опитувань	Один раз на рік	Директор МКП, старости, відділ ЖКГ
Збільшення частки фактично зібраних та утилізованих твердих відходів	Кількість твердих побутових відходів, які зібрані та вивезені на полігон у порівнянні з виробленим сміттям	40%	50%		Даніоблікус міття, вивезеного на полігон ТПВ	Аналіззвітності МКП	Один раз на рік	Директор МКП, відділ ЖКГ
Зменшений обсяг твердих відходів для утилізації, завдяки частковому сортуванню твердих відходів для переробки	Співвідношення обсягів твердих відходів, прийнятих для утилізації після сортування, до загального зібраного обсягу твердих відходів (помножене на 100), у	-	92%		Скалатське МКП	Об'єм зібраних твердих побутових відходів, об'єм сміття, сортованого для переробки	Один раз на рік	Директор МКП, відділ ЖКГ

	відсотках							
Відносний ріст зібраних платежів за послугу	Співвідношення фактично зібраних та потенційних (у разі надання послуг всій громаді) внесків	-	15%		Звіти МКП	Аналіз фінансової звітності МКП	Один раз на рік	Директор МКП, відділ ЖКГ
Збільшення кількості сміттєвих баків	Кількість контейнерів для сміття	-	51		Звіти бухгалтерії Скалатської ОТГ	Аналіз звітності бухгалтерії Скалатської ОТГ	1 раз на рік	Головний бухгалтер Скалатської ОТГ